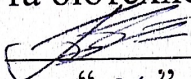

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 101 “Екологія”

“ Дopusкається до захисту ”
Завідувач кафедри екології
та біотехнології д. с.-г. н., професор,
 В.С. Бітюцький
“ 01 ” 12 2021 р.

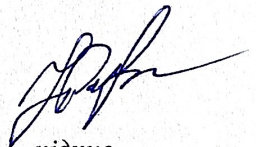
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Екологічні ризики від безпритульних тварин у м. Боярка, Київської області

Виконав

Юрчук Юрій Володимирович

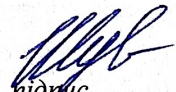
прізвище, ім'я, по батькові,

підпис

Керівник

канд. с.-г. наук, Шулько Ольга Павлівна

вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Рецензент

доктор с.-г. наук, Лавров Віталій Васильович

вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Я, Юрчук Ю.В. (ПІБ здобувача), засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

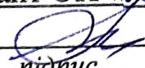
Факультет

Екологічний

Спеціальність

101 „Екологія“

Затверджую

Гарант ОП «Екологія» ДР „молістр“

 підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
 «___» _____ 2021 __ року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача

Юрчук Юрія Володимировича
 прізвище, ім'я та по батькові

Тема «Екологічні ризики від безпритульних тварин у м. Боярка, Київської області»

Затверджено наказом ректора № 190/3 від 13.09.2021р.

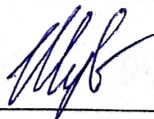
Перелік питань, що розробляються в роботі.

Вихідні дані (за необхідності)

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	27.09.2021	виконано
Методична частина	11.10.2021	виконано
Дослідницька частина	25.10.2021	виконано
Оформлення роботи	01.11.2021	виконано
Перевірка на плагіат	10.11.2021	виконано
Подання на рецензування	26.11.2021	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	01.12.2021	виконано

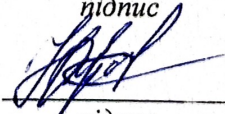
Керівник кваліфікаційної роботи

канд. с.-г. наук, Шулько О.П.

вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач

підпис

 підпис

Юрчук Ю.В.
 прізвище, ініціали

Дата отримання завдання « 10 » вересня 2021 р.

АНОТАЦІЯ

Юрчук Юрій Володимирович. Екологічні ризики від безпритульних тварин у м. Боярка, Київської області

Досить актуальною проблемою сьогодення є ризики від безпритульних тварин для людей, інших тварин та навколишнє середовище.

В Боярці ситуація з безпритульними тваринами не краща ніж у інших містах України, адже вони є резервуаром зооантропонозів. Бездомні тварини можуть заражати людей такими небезпечними хворобами як: сказ, лептоспіроз, ехінококоз, демодекоз, токсоплазмоз та інших. Ми можемо бачити безпритульних тварин на продуктових ринках, магазинах, підприємствах тощо. Необхідно не допускати їх присутність у місцях, де виготовляються, зберігаються і продаються продукти харчування.

Питання надто серйозне, адже з одного боку безпритульних тварин захищають особи, залучені до сфери захисту тварин, а з іншого боку через жорстке поводження та безвідповідальність людей, кількість цих тварин зростає.

Кваліфікаційна робота викладена на 64 сторінках комп'ютерного тексту, складається з 3 розділів, висновків, пропозицій, списку використаних джерел із 47 джерел та додатків. Текст ілюстрований 1 таблицею і 7 рисунками.

У дипломній роботі приведені літературні джерела по класифікації безпритульних тварин. Охарактеризовано екологічні ризики від безпритульних тварин у м. Боярка, Київської області.

Ключові слова: екологічні ризики, безпритульні тварини, антропогенний вплив, стерилізація, евтаназія.

ANNOTATION

Yurchuk Yuriy Volodymyrovych Environmental risks from stray animals in Boyarka, Kyiv region

The risks of stray animals for humans, other animals and the environment are a very important problem today.

In Boyarka, the situation with homeless animals is not better than in other cities of Ukraine, because they are a reservoir of zoonoses. Homeless animals can infect people with such dangerous diseases as rabies, leptospirosis, echinococcosis, demodicosis, toxoplasmosis and others. We can see homeless animals in food markets, shops, businesses and more. It is necessary to prevent their presence in places where food is produced, stored and sold.

The issue is too serious, because on the one hand, homeless animals are protected by those involved in animal protection, and on the other hand, due to the cruel treatment and irresponsibility of people, the number of these animals is growing.

The qualification work is presented on 64 pages of the computer text, consists of 3 sections, conclusions, offers, the list of the used sources from 47 sources and appendices. The text is illustrated with 1 tables and 7 figures.

Thesis presents literature sources on the classification of stray animals. Ecological risks from stray animals in Boyarka, Kyiv region are described.

Key words: ecological risks, homeless animals, anthropogenic impact, sterilization, euthanasia.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	8
1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості Київської Області	8
1.2. Загальна інформація про місто Боярка	10
1.3. Класифікація собак	13
1.4. Контроль за безпритульними тваринами у країнах Європи	14
1.5. Нормативно правове регулювання захисту тварин	17
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ	25
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ	27
3.1. Програма «Захист тварин» у м. Боярка, Київської області	27
3.2. Скорочення чисельності популяції бездомних тварин завдяки стерилізації	37
3.3. Анкетування жителів міста щодо безпритульних тварин	38
3.4. Популяційна екологія безпритульних собак	44
ВИСНОВКИ	48
РЕКОМЕНДАЦІЇ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	55

ВИСНОВКИ

1. Розглянуто екологічні ризики від безпритульних тварин у м. Боярка, Київської області.
2. Внаслідок проведеної нами роботи, видно, що відношення до безпритульних собак та котів у різних країнах світу, відрізняється. Можна зробити висновок, що Туреччина є дружньою країною по відношенню до вуличних тварин, ними там опікуються та ставляться з повагою.
3. Для зменшення кількості безпритульних тварин, необхідно дотримуватися правил утримання та догляду за домашніми улюбленцями не допускати неконтрольоване розмноження тварин.
4. Система заходів по охороні навколишнього середовища направлені в першу чергу на створення здорових та безпечних умов праці і побуту людей, тому слід звернути особливу увагу на екологічні ризики від безпритульних тварин та вирішувати дану проблему на законодавчому рівні.
5. В нашій країні відсутнє дієве законодавство, що здатне забезпечити належне життя безпритульних тварин.
6. Держава не надає запланованих коштів в повній мірі, щоб забезпечити стерилізацію тварин та утримання притулків. В даний час діяльність притулків для бездомних тварин підтримуються переважно за рахунок волонтерської допомоги.
7. За результатами проведеного нами анкетування жителі міста Боярка звертають увагу на проблему безпритульності тварин і на достатньому рівні володіють інформацією про поведінку бездомних собак.
8. Проблема виникла через низьку свідомість людей, тому має проводитися відповідна роз'яснювальна робота з населенням, і в першу чергу з учнівською та студентською молоддю, з метою виховання у підростаючого покоління відповідального ставлення й толерантного поводження з тваринами.

Отже, безпритульні тварини заслуговують право на життя та повагу!

ПРОПОЗИЦІЇ

Людям потрібно, звернути особливу увагу щодо проблеми бездомних тварин, саме тому на нашу думку необхідно:

1. Проводити просвітницькі та благодійні заходи і розповісти максимальній кількості людей про трагічну долю безпритульних тварин.
2. Збирати кошти, які направляються на допомогу бездомним собакам і кішкам.
3. Пробудити у власників тварин свідоме ставлення до тварин, щоб запобігти поповненню рядів бездомних тварин за рахунок неконтрольованого розмноження домашніх вихованців.
4. Згідно державних програм, ветеринарні клініки мають на безкоштовній основі проводити стерилізацію собак і кішок. При цьому стерилізовану тварину необхідно чіпувати або ж робити помітку у вигляді певного номера на нашійнику.
5. Держава має забезпечити фінансування на утримування існуючих та створення нових притулків для тварин.
6. У вирішенні даної проблеми необхідно застосовувати комплексний підхід та системну роботу як на державному, так і на локальному рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки: Навч. та наук.-практ. посіб /В.І. Андрейцев – К.: Знання-Прес, 2002. – 332 с.
2. Білявський Г.О. Основи екології: Підруч. / Г.О. Білявський, Л.І. Бутченко, В.М. Навроцький – К.: Лібра, 2002. – 352 с.
3. Бойчук Ю.Д. Екологія і охорона навколишнього середовища /Ю.Д. Бойчук, Е.М. Солошенко, О.Л. Бугай. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2003.–284 с.
4. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посібник /В.С. Джигирей. – К.: “Знання”, 2002. – 203 с.
5. Законодавство України [Електрон. Дані]. – К.: Законодавство України, 2011. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>, вільний.
6. Злобін Ю.А. Загальна екологія/Ю.А. Злобін, Н.В. Кочубей. – Суми: ВТД «Університетська книга» 2003. – 416 с.
7. Мусієнко М.М. Екологія, охорона природи /М.М. Мусієнко, В.В. Серебряков, О.В. Брайон. – К. «Знання» – 2002. – 550 с.
8. Клименко М.О. Моніторинг довкілля: навчальний посібник / М.О. Клименко, А.М. Прищеп, Н.М. – Рівне: 2004. – 232 с.
9. Экология, окружающая среда и человек /Новиков Ю.В. – М, 2000. – 320 с.
10. Стан довкілля в Україні. Інформаційно-аналітичний огляд. –К.: Мінохоронприроди, 2009. – 54 с.
11. Основи екології /Т.Є. Царик. – Тернопіль, 2003. – 150 с.
12. Екологічний паспорт Київської області 2020. – 108 с.
13. Борейко В. Є. Екологічна етика та гуманне ставлення до тварин і рослин: [методичний посібник для вчителів] / В. Є. Борейко, Н. А. Пустовіт. — К. : Київський еколого-культурний центр, Асоціація зооохисних організацій України, 2011. — 80 с.

14. Мій екологічний вибір: навч.-метод. посіб. / Н. Пустовіт, О. Колонькова, О. Пруцакова, Г. Тарасюк, Ю. Солобай. Харків: Друкарня Мадрид, 2016. – 176 с.

15. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України № 3447-15-IV від 21.02.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3447-15>

16. Досвід Німеччини у вирішенні проблем безпритульних тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uarp.org/news/1435141374>

17. Недосєков В.В. Оздоровлення території України від сказу – невідкладні завдання науки і практики / В.В. Недосєков, Л.П. Гришок, І.М. Полупан, М.Ю. Іванов // Ветеринарна медицина України. – 2009. - №2. – С. 12-13.

18. Буткевич О.В. Міжнародно-правові стандарти поводження з тваринами та їх захисту і практика України / О.В. Буткевич // Український часопис міжнародного права. – 2013. – С. 5–12

19. <https://www.slovoidilo.ua/2021/07/23/infografika/suspilstvo/zhorstoke-povodzhennya-tvarynamy-yak-posylyly-pokarannya-teper-zaboronoyu>

20. Environment People Law (EPL) / Екологія - Право - Людина (ЕПЛ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/185650678123057/posts/1614536435234467/>

21. Дядюшкіна Л.В. Зоопсихологічні аспекти агресивної поведінки безпритульних собак у міських умовах / Л.В.Дядюшкіна, О.Т.Лагутенко, Т.М.Настека // Збірник наукових праць: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Біологічні дослідження – 2017» (м.Житомир, Житомирський державний університет імені Івана Франка, 14-16 березня 2017 року). – Житомир: ПП «Рута», 2017. – С. 74-76.

22. Жила С. Вовки і дикі собаки: порівняльна екологія, поведінка, менеджмент // Фауна в антропогенному ландшафті / С. Жила. – Луганськ, 2006. – 80 с.

23. Зубко В.Н./ Всё о собаке. Сборник / Под общей редакцией В.Н.Зубко. – М.: Эра, 1992. – 145 с.

24. Гришок Л.П., Падалка О.В. Епізоотологічне районування території України в залежності від напруженості епізоотичної ситуації щодо сказу //між від. темат. наук. зб. «Ветеринарна медицина». - № 82. – Харків, 2003. – С. 184-189.

25. Гришок Л.П., Падалка О.В. Епізоотологічний моніторинг. Сказ тварин. //Ветеринарна медицина України. - № 8. – 2003. – С. 21-24.

26. Макаров В. В. Бешенство: очерк мирового нозоареала и общие элементы контроля /В.В. Макаров //Ветеринарная Патология. М., 2002. - С. 12-20.

27. Падалка О.В. Динаміка епізоотичного процесу та напруженість епізоотичної ситуації щодо сказу в різних регіонах України / О.В.Падалка // Аграрний Вісник Причорномор'я. – 2003. – С. 46-53.

28. Коробченко М. А. Зооноз сказу у диких і синантропних угрупованнях ссавців Східної України М. А. Коробченко // Матер. Міжнар. конф. ZOOCENOSIS 2007 «Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах». – Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. – С. 486–487.

29. Недосеков В.В. Оздоровлення території України від сказу – невідкладні завдання науки і практики / В.В. Недосеков, Л.П. Гришок, І.М. Полупан, М.Ю. Іванов // Ветеринарна медицина України. – 2009. - №2. – С. 12-13.

30. Некрасова Л., Маринюк В. Ситуація з профілактики сказу в Україні //Ветеринарна медицина України, № 2. – 2000. – С. 20.

31. Павленко М., Троценко З. Деякі аспекти епізоотології сказу в Україні //Ветеринарна медицина України, № 2. – 2000. – С. 18-19.

32. Безпритульні тварини: вбити неможливо прихистити? *Екологія. Право. Людина*. URL: <http://epl.org.ua/eco-analytics/bezprytulni-tvaryny-vbyty-nemozhlyvo-pryhystyty/> (дата звернення: 17.02.2020).

33. Воліна Т. Побиття тварини є тяжким злочином, відповідальність за який може не настати. *Юридична практика*. 14.09–20.09.2019 р. URL: <https://zib.com.ua/ua/139231pobittya-tvarini-e-tyazhkim-zlochinom-vidpovidalnist-za-yaki.html> (дата звернення: 24.02.2020).

34. Всесвітня Декларація прав тварин від 23 вересня 1977 р. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Всесвітня_декларація_прав_тварин.

35. Зубченко Н.І. Міжнародно-правове співробітництво держав у сфері забезпечення добробуту тварин та їх захисту від жорстокого поводження : монографія / під наук. ред. Т.Р. Короткого. Одеса : Фенікс, 2016. 284 с.

36. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження гуманного ставлення до тварин: Закон України від 22.06.2017 р. № 2120-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-19> (дата звернення: 14.12.2019).

37. Про затвердження положення про притулок для тварин : Наказ Державного комітету ветеринарної медицини України від 15.10.2010 р. № 439. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1016-10> (дата звернення: 22.02.2020).

38. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 04.08.2017 р. № 3447-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15> (дата звернення: 22.02.2020).

39. Про ідентифікацію та реєстрацію тварин : Закон України від 09.12.2015р. № 1445-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17> (дата звернення: 22.02.2020).

40. Про тваринний світ : Закон України від 04.10.2018 р. № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14> (дата звернення: 28.11.2019).

41. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив ЄС у сфері охорони тваринного та рослинного світу)» 30.10.2019 р. № 2351. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id> (дата звернення: 24.02.2020).

42. Славко А.С. Міжнародні стандарти захисту тварин та їх імплементація до українського законодавства / А.С. Славко, В.І. Ходико. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 51. С. 138–145. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr>.

43. FAO. 2014. Dog population management. Report of the FAO/WSPA/IZSAM expert meeting – Banna, Italy, 14–19 March 2011. *Animal Production and Health Report*. No. 6. Rome. URL: <http://www.fao.org/3/a-i4081e.pdf> (дата звернення: 23.02.2020).

44. Ивантер Э.В., Седова Н.А. Экологический мониторинг группировок бездомных собак (на примере г. Петрозаводска) // *Экология*. 2008. №. 2. С. 116-121.

45. Березина Е.С. Экология собак городских популяций. Классификация экологических групп, численность, популяционная структура, коммуникации (на модели г. Омска и области) // *Ветеринарная патология*. 2002. №. 1. С. 132-135.

46. Крамаренко С.С. Популяционная экология бродячих собак урбаноценозов и механизмы регуляции их численности. Николаев : ННАУ, 2017. 70 с. (рукопись).

47. Юрчук Ю.С. Екологічні ризики від безпритульних тварин у м. Боярка Київської області. Тези доповіді міжнародної науково-практичної конференції магістрантів: Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Екологізація виробництва та охорона природи як основа збалансованого розвитку. 18 листопада, 2021 р. – м. Біла Церква. – 5 С.

